

O starších ve sboru

Základ kázání: 1.Timoteova 3:1-7

1. čtení: Exodus 18

¹ *Věrohodné je to slovo: Kdo chce být biskupem, touží po krásném úkolu.* ² *Nuže, biskup má být bezúhonný, jen jednou ženatý, střídavý, rozvážný, řádný, pohostinný, schopný učit,* ³ *ne pít, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný.* ⁴ *Má dobře vést svou rodinu a mít děti poslušné a počestné;* ⁵ *nedovede-li někdo vést svou rodinu, jak se bude starat o Boží církev?* ⁶ *Nemá být nově pokřtěný, aby nezpyšněl a nepropadl odsouzení ďáblu.* ⁷ *Musí mít také dobrou pověst u těch, kdo jsou mimo církev, aby neupadl do pomluv a ďáblových nástrah.*

Milí bratři, milé sestry,

šest let uběhlo jako voda a my už za týden budeme volit nové vedení našeho sboru, nové staršovstvo. Téměř dva roky jsem si tento oddíl z Pavlova listu Timoteovi šetřil právě na dnešní neděli. A hned předesílám: Nekážu na tento text kvůli tomu, abych vás odradil od kandidatury do staršovstva. Nechci vás strašit a děsit. Jen si přeji, abychom společně tomuto klasickému biblickému textu o starších ve sboru věnovali čas a náležitou pozornost. A věřím, že se něčemu dobrému a užitečnému přiučí úplně všichni, ať už kandidují, nebo to ještě zvažují, nebo kandidovat do staršovstva vůbec nechtějí či nemohou. Takže žádné dlouhé a zbytečné přípravy! Čas je drahý.

I.

Apoštol Pavel celý ten svůj odstavec uvádí, otevírá takto:

- ¹ *Věrohodné je to slovo.*

Proč? Protože tomu, co má nyní na srdci, chce dodat patřičnou váhu. *Ted' zbystřete! Ted' se proberte z dřímoty! Nyní vám chci sdělit něco opravdu zásadního. Tato moje slova nesmíte poslouchat jedním uchem. To, co vám řeknu, poslouchejte s otevřenými ušima a s otevřeným srdcem.*

A my mu musíme dát za pravdu, bratři a sestry. Vždyť starší sboru (presbyteri a presbyterky), jejich role a úkol v křesťanském společenství – to je opravdu zásadní a klíčové téma. Kristus si povolal svou církev, kterou spravují presbyteri. To je vůle našeho Spasitele pro všechny časy až do skonání věků. Pán Ježíš si nepřeje, aby jeho církev byla vedena přísně demokraticky, tedy bez užšího vedení. To bychom při každém shromáždění společně rokovali o směřování a problémech sboru. To bychom se uhlasovali a uhádali k smrti. Pán Ježíš si ovšem nepřeje ani to, aby se vedení církve chopili nějací samozvaní jedinci s přirozeným charismatem, kteří si s těmi svými ovečkami budou dělat, co se jim zrovna zlíbí.

Ne, vedení v církvi musí být. Ale zároveň to musí být dobré vedení. A aby to bylo dobré vedení, musí být do vedoucí pozice zvoleni lidé osvědčení a prověřeni.

Pavel tedy začíná:

- *Kdo chce být biskupem, touží po krásném úkolu.*

Kraličtí překládají přesněji:

- *Žádá-li kdo biskupství, žet' výborné práce žádá.*

Možná si vzpomenete: Minulý týden jsem si stýskal, že české překlady 1Tm 2:8-15 nejsou uspokojivé. Dnes v tom žel musím pokračovat. Slovo *biskupství* je totiž zavádějící. V dnešní době už vyvolává jiné asociace než dříve. Kraličtí tento řecký termín „*episkopé*“ pouze převedli do češtiny. Počestili ho. Ale nepřeložili a nevyložili ten řecký výraz. U nich mě to nemrzí. Ale od současných českých překladů Písma už bych očekával, že řecký termín „*episkopé*“ vyloží. Co tedy výraz „*biskupství*“ znamená? Správcovství. Činnost správců, dozorců. Ano, *episkopos* je „dozorce“, „správce“. Ten, kdo dohlíží na správný chod daného křesťanského společenství.

A k tomu je potřeba dodat, že apoštol Pavel běžně zaměňuje slova *episkopos* a *presbyteros* (starší). Ať už tedy v Písmu čteme o biskupech nebo o presbyterech, vždy je tím míněn tentýž člověk. A to ten, který dohlíží na dané společenství, který vede daný sbor.

Tedy: *Kdo chce být dozorcem... Kdo chce být správcem...* Slyšeli jste to sloveso, bratři a sestry? Kdo *chce*, říká Pavel. Kdo *touží*. Kdo prahne po tom stát se dozorcem. To je základní předpoklad pro to, aby se někdo stal starším. Presbyterem by se neměl stát někdo, kdo to nechce, kdo po tom netouží. Ano, uvědomuji si tu tíži... My musíme naplnit řády naší církve. Musíme zvolit v našem sboru 10 starších a 4 náhradníky, celkem 14 lidí – ať se děje, co se děje. A kde každých 6 let vzít 14 lidí, kteří ze srdce touží stát se staršími sboru? Ale stejně bychom neměli ustupovat naprosto základnímu biblickému předpokladu: Do pozice presbytera či presbyterky mají být zvoleni jen ti, kteří skutečně chtějí sloužit Kristově církvi. Ano, sloužit! Protože vedení sboru je v našem křesťanském pojetí totéž co služba sboru. Copak to Kristus neřekl jasně?

- ²⁵ *Řekl jim: "Králové panují nad národy, a ti, kdo jsou u moci, dávají si říkat dobrodinci. ²⁶ Avšak vy ne tak: Kdo je mezi vámi největší, buď jako poslední, a kdo je v čele, buď jako ten, který slouží. ²⁷ Neboť kdo je větší: ten, kdo sedí za stolem, či ten, kdo obsluhuje? Zdali ne ten, kdo sedí za stolem? Ale já jsem mezi vámi jako ten, který slouží. (L 22:25-27)*

Kdo tedy chce být presbyterem, kdo chce být ve vedení sboru, ten touží po službě svým bratrům a sestrám ve víře.

A tím se dostáváme k dalšímu bodu. Pavel prohlašuje:

- *Kdo chce být biskupem, touží po krásném úkolu.*

Doslova: *Touží po dobrém činu*. Touží po dobré, krásné, záslužné, smysluplné a důležité práci. Ano, je to práce – být starším sboru. Není to jen post. Není to jen čestná pozice. Je to námaha, činnost. Člověk se najednou musí trochu více ve sboru ohánět, více si všimnout druhých lidí a jejich potřeb, také si musí více všimnout problémů ve sboru a s Boží pomocí hledat jejich řešení. Krásně to vyjádřila jedna kandidátka do nového staršovstva: *Já tedy budu kandidovat. Do této chvíle jsem totiž pro sbor moc nepracovala. Jen jsem se účastnila bohoslužeb. Takže teď nastal čas to změnit.*

Ale Pavel také tvrdí, že to je krásná činnost a dobrá práce. Milí bratři, milé sestry, pokud toužíte být ve staršovstvu, toužíte po práci. Po práci, která není placená. Po činnosti, která není finančně ohodnocená. A často není ani správně ohodnocená druhými lidmi. Ten, kdo touží po správcovství sboru, musí dopředu počítat s tím, že tato služba mu nepřinese ani pozemskou slávu, ani bohatství. Spíš si bude muset ukrojit ze svého času, vynaložit vlastní síly a možná i peníze k tomu, aby jeho služba měla smysl a význam. A co se týče té slávy u lidí: Nalijme si čistého vína, přátelé! Staršovstvo je někdy ve sboru i mimo něj pro svá rozhodnutí vnímáno negativně. To jsme za společných 5 let prožívali mnohokrát!

A přesto je to dobrá práce. Na tom Pavel trvá. Je to krásná činnost. Proč? Protože touto prací oslavujete Pána církve. Touto činností pomáháte, podporujete, sloužíte a vedete částku Kristova těla, jeho sbor. Řekněte sami, je snad vznešenější úkol? Je snad krásnější činnost? Tuto pravdu úžasnými slovy potvrzuje apoštol Petr:

- *Starší mezi vámi napomínám, sám také starší, svědek utrpení Kristových i účastník slávy, která se má v budoucnu zjevit: ² Starejte se jako pastýři o Boží stáde u vás, ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké ziskovosti, ale s horlivou ochotou, ³ ne jako páni nad těmi, kdo jsou vám svěřeni, ale buďte jim příkladem. ⁴ Když se pak ukáže nejvyšší pastýř, dostane se vám nevadnoucího vavřínu slávy. (1Pt 5:1-4)*

II.

A teď se posuňme dál. Jaká má být kvalifikace starších sboru? Co se u presbyterů a presbyterek předpokládá? Celý ten Pavlův popis osobnosti starších je zarámován jednou myšlenkou. Na začátku apoštol říká:

- ² *Nuže, biskup má být bezúhonný...*

A úplně na závěr to v podstatě zopakuje a celou tu myšlenku rozvede:

- ⁷ *Musí mít také dobrou pověst u těch, kdo jsou mimo církev, aby neupadl do pomluv a d'áblových nástrah.*

Starší sboru by měli být lidé, vůči jejichž životu nikdo nevznáší závažné pochybnosti a odůvodněné námítky v církvi ani mimo ni. Tedy ani uvnitř, ani venku. A to chci zdůraznit: Odůvodněné námítky a pochybnosti. Protože lidé si navymýšlejí kdeco, aby svého bližního pomluvili, aby ho zostudili. Dokážou v těchto případech z komára učinit velblouda. Leccos vyhrotit a příkrášlit, jen aby to znělo zajímavě.

Snad proto Pavel na jiném místě přikazuje Timoteovi:

- ¹⁹ *Stížnost proti starším nepřijímej, leda na základě výpovědi dvou nebo tří svědků.* (1Tm 5:19)

Tohoto pravidla se snažím držet od začátku své farářské služby. A mnohokrát se mi to vyplatilo!

Bratři a sestry, kteří jste se už rozhodli kandidovat do staršovstva: Právě teď vás možná polil studený pot a s úzkostí si snažíte vybavit, co proti vám lidé ve sboru i mimo něj mají. Co by na vás mohli vytáhnout. Jaké kostlivce z vašich skříní by mohli vynést. Ano, na vesnici to mají starší sboru o mnoho těžší než ve městech. V Praze to mají presbyteři v tomto směru mnohem jednodušší, než vy zde v Javorníku. Vy to máte také mnohem obtížnější než faráři. My totiž přijdeme do cizího prostředí, kde o nás nikdo moc neví. Začínáme proto většinou v podstatě s čistým štítem.

Vás však lidé znají léta letoucí, často už od dětství. A hodně si o vás pamatují. Dokážou zavzpomínat na dobré i zlé. A někdy vám to i předhodí, že úplně všechno nezapomněli. A tak můžeme slyšet: *Tento člověk že by měl být ve staršovstvu? Vždyť ještě před nedávnem udělal takovou levárnu! Tato žena že by měla vést náš sbor? Vždyť to není tak dávno, co se k nám zachovala opravdu hnusně.*

Tomu všemu nahrává jeden naprosto mylný, nicméně žel i mezi křesťany hojně rozšířený předpoklad: Že lidé se přece nemění. Lidé jsou přece pořád stejní. *Před časem jsi mě zklamal, protože nejsi dobrý člověk. A nedobrym člověkem také zůstaneš.* Kdo kdysi něco ukradl, krást bude stále. Kdo podváděl, podvádět bude dál. Kdo jednou zalhal, lhát bude vždycky. Až do smrti. Kde je pak ale prostor pro Boží milostivé působení? Kde je prostor pro Boží laskavou nápravu? Věříme vůbec tomu, že se díky Bohu lidé mohou měnit k lepšímu?

Proto teď chci povzbudit především vás, kteří hodláte kandidovat. Pokud je to potřeba, zkuste napravit to, co se vám ve vztahu s nimi nezdařilo. A vyznejte Bohu své hříchy. Máte na to ještě týden. Litujte každé chvíle, kdy jste svým zjevným chováním vrhli špatné světlo na jméno tohoto sboru. A tím víc na jméno Kristovo. Prosme Boha (všichni!) spolu s králem Davidem:

- ⁶ *Hospodine, pamatuj na svoje slitování, na své milosrdenství, které je od věčnosti.* ⁷ *Nepřipomínej si hříchy mého mládí, moje nevěrnosti, pamatuj na mě se svým milosrdenstvím pro svou dobrotivost, Hospodine.*

A spolu s Davidem věrme, že...

- ⁸ *Hospodin je dobrotivý, přímý, proto ukazuje hříšným cestu.* ⁹ *On pokorné vede cestou práva, on pokorné učí chodit po své cestě.* (Ž 25:6-9)

Ale mějme přítom na paměti, že ani v tomto sboru, ani v této dědině nejsou svatí jedinci. Pokud takové hledáme do pozice staršího sboru, pak nezvolíme ani jednoho. A já navíc budu muset rezignovat – kvůli své vlastní nehodnosti.

Proto přistupujme k této Pavlově radě pozitivně: S pohledem upřeným do budoucna. Je to závazek, bratři a sestry, kteří budete kandidovat. Závazek, že se budete snažit žít tak, aby vám druzí lidé neměli co vytknout. A když vám přece jen budou něco oprávněně vytýkat, pak je třeba se tím víc přimknout k Ježíši. U něj hledat odpuštění a novou sílu.

A teď mluvím k vám, kteří kandidovat do staršovstva nehodláte: Raději si všímejte vlastních vin. Zameťte si před vlastním prahem. Podívejte se do zrcadla. Snad v něm uvidíte hříšníka a hříšnici a nebudete mít už tolik odvahy pohoršovat se nad těmi, kteří s bázni a chvěním chtějí vést tento sbor a sloužit mu jako starší. Povzbuzujte své dozorce, své presbytery, v dobrém životě. Nepomlouvejte je. Laskavě je napomínejte, když už je napomínáte. A napomínejte je jen tehdy, když to bude oprávněné. A modlete se za ně, za jejich dobrý a důstojný život. Sami kandidovat nechcete, či možná nemůžete. Proto těm, kteří sebrali poslední kousek odvahy a hodlají kandidovat, nepodkopávejte zbytečně nohy.

III.

Bratři a sestry, a teď už jen v rychlosti proberme jednotlivé charakteristiky. Starší sboru má být...

- *jen jednou ženatý, střídavý, rozvážený, řádný, pohostinný, schopný učit,* ³ *ne pijan, ne rváč, nýbrž vlídný, smířlivý, nezištný.*

Apoštol Pavel chce říct: *Má být věrný své ženě.* Nebo: *Má být věrná svému muži.* To je důležité. Protože kdo není věrný svému životnímu partnerovi, ten se viditelně nedrží Božího slova. Ten viditelně nežije tak, jak to Ježíš Kristus po svých následovnicích žádá. Věřím, že takový člověk může dojít u Boha odpuštění. Ale vést sbor by neměl.

Starší má být dále *střídmý, rozvážený a řádný*. Má tedy neustále přemýšlet, jestli to, co dělá a říká, odpovídá tomu, co po něm chce jeho Pán. Ale to mají nakonec dělat všichni křesťané. S tím souvisí, že starší sboru *nemá být člověk nově pokřtěný*. Tedy ten, který nedávno uvěřil. Takovým nezralým jedincům by totiž i tato služba mohla nezdravě stoupnout do hlavy. A pýcha, jak známo, je zákeřný hřích. Objevuje se často v životě křesťanů – i v situacích, ve kterých bychom ji nečekali.

Starší má být také *pohostinný, vlídný, smířlivý a nezištný*. Dokáže tedy zcela konkrétně a prakticky milovat druhé lidi, blízké či vzdálené. Dokáže projevit svůj soucit a své milosrdenství vůči druhým lidem nejen ve sboru, ale i vůči těm, kteří stojí zatím vně našeho společenství. Má vést druhé k pokoji a ke smíru. Neměl by lidi mezi sebou rozeštvávat. Měl by také žít radostně s tím, co zrovna má. Láska k penězům, která tak často boří život lidí i jejich blízkých, by se v jeho životě neměla vyskytovat. Tak má ale vypadat život každého křesťana.

Dále: Má být *schopný učit*. Musí se tedy orientovat v Písmu. A v případě, že je o to požádán, musí druhým lidem Písmo vyložit, musí aplikovat slovo Boží do situace jedinců i sboru. To je ale také věc, ve které se musíme všichni stále zdokonalovat a posunovat dál – bez ohledu na to, zda jsme, nebo nejsme ve staršovstvu.

A jistě nikdo z nás nechce ve staršovstvu člověka, který *nezvládá alkohol* (či jiné návykové látky) a v důsledku přílišného požití je *agresivní*. Takový člověk může ve staršovstvu nadělat mnoho škody i ostudy. To ale neznamená, že by starší sboru musel být abstinent. Na druhou stranu: Kdo nezná míru v těchto věcech, měl by raději abstinovat. A znovu dodám: Tato slova platí úplně pro každého křesťana!

A nakonec:

- ⁴ *Má dobře vést svou rodinu a mít děti poslušné a počestné; ⁵ nedovede-li někdo vést svou rodinu, jak se bude starat o Boží církev?*

Bratři a sestry, s tím možná někteří z vás máte problém. Mrzí vás, že vaše dospělé děti do sboru nechodí zde

ani kdekoliv jinde. Že děti některých z vás (z vašeho pohledu) nežijí slušně ani počestně. Ale tady Pavel mluví o malých dětech, které rodiče mají ještě pod svou střechou, tedy pod kontrolou. Tyto děti má umět starší sboru (otec či matka) vychovávat. Že se potom dospělé dítě vzdálí Kristu i církvi, že žije tak, jak se rodičům nelíbí – na čas či napořád – to se stát může. A žel se to stává. Pokud jste se ovšem snažili vést své děti k Pánu Ježíši, pokud jste je učili slušnosti a počestnosti, pak jste dobře udělali. Snad milostivý Bůh bude milostivý i vůči nim. A to dobré, co jste do nich vložili, když jste ještě měli tu možnost, náš Pán nějak v budoucnu zužitkuje.

IV.

Tak co, milí bratři a milé sestry? Opustila vás i ta poslední špetka odvahy kandidovat do staršovstva? Doufám, že neopustila. A zároveň mám strach, že opustila. Proto chci vám i sobě na závěr připomenout slova apoštola Pavla, abychom věděli, u koho hledat odhodlání a odvalu. Ten o sobě kdysi napsal:

- ⁹ *Vždyť já jsem nejmenší z apoštolů a nejsem ani hoden jména apoštol, protože jsem pronásledoval církev Boží. ¹⁰ Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost, kterou mi prokázal, nebyla nadarmo; více než oni všichni jsem se napracoval - nikoli já, nýbrž milost Boží, která byla se mnou. (1K 15:9-10)*

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, prosíme tě, abys nám odpustil, když svým špatným jednáním znevažujeme tvé jméno. Zároveň nám daruj sílu Ducha svatého k tomu, abychom směli žít ke tvé slávě, kterou si zasloužíš. Prosíme tě za všechny ochotné kandidáty do staršovstva, abys je v následujících dnech ty sám vedl, posiloval a dával jim svůj pokoj. Do tvých rukou svěřujeme také samotnou volbu. Ved' ji ty sám, náš moudrý Pane. Amen.*